

Hvor skal vi hen du? – De første erhvervserfaringer fra en nyuddannet musikterapeut

Maria Pfrogner, cand. mag i musikterapi. Ansat på Center for Mestring, et psykiatrisk behandlingscenter i Viborg, samt Katrinehaven, et bosted og aktivitetscenter for voksne med autisme, også i Viborg. Kontakt: mpf@viborg.dk

Jeg vil mene, at uddannelsen som musikterapeut er ekstrem formativ for en musikterapeuts faglige identitet. Med uddannelsen nogle år bag mig har jeg imidlertid også lært, at de første års erfaringer som færdiguddannet i høj grad har udfordret min faglige identitet, mine kompetencer, muligheder og drømme. Det har været en spændende, til tider drøj, men uden tvivl lærerig og værdifuld proces at opleve teori-bøgerne blive omsat til praksis på fuld tid.

Denne artikel er en rejsebeskrivelse. En fortælling om en vandring igennem de første år af min faglige udvikling: fra spæd nyuddannet til musikterapeut med selvtilid og fast grund under fødderne. Mit håb er at du som læser vil kunne spejle dig i de refleksioner, jeg har gjort mig undervejs. Som musikterapeut kan jeg til tider få oplevelsen af at måtte kæmpe for mit fag pga. besparelser, tværfaglige udfordringer, mm. Men jeg håber, at min historie også minder os om, at vi med vores solide faglighed og musikkens kraft er en vigtig ressource, og at musikterapi, når alt kommer til alt, selv viser sit værd når den får plads.

Jeg blev færdiguddannet i 2012, til rygterne om afskedigelser af musikterapeuter rundt omkring i landet. Efter endt barsel i 2013 var jeg klar til at opsøge min fremtid. Men hvad søger jeg, når ingen søger mig? Ingen musikterapi-stillinger i nærheden af Viborg hvor jeg bor. Som det allerførste måtte jeg gøre mine prioriteringer tydelige for mig selv. Danmark har mange banebrydende musikterapeuter med en pionér-ånd, som kaster dem ud i spændende og krævende projekter. Som mor til to og et familieliv, der har første prioritet, måtte jeg nedprioritere mine ambitioner om at være nyskabende. Selvom jeg ikke kan komme udenom at der lå et ønske om at tilhøre gruppen af musikterapeuter, som kæmper ivrigt for fagets udbredelse og berettigelse. Dem ser jeg op til, men jeg måtte som sagt sørge for at mit livs prioriteringer var tydelige fra starten. Så det blev helt basale praktiske forhold som blev bestemmende for mine ansøgninger: et arbejde i nærheden og i dagtimerne blev minimums-kravet, og forhåbentlig et job som "smagte" af musikterapi. Drømmen om at få lov til at bruge hele min musikterapeutiske faglighed lå selvfølgelig og lurede under overfladen, men jeg syntes ikke,

jeg kunne tillade mig at drømme, når der ingen musikterapi-stillinger var at søge.

Jeg søgte stillinger, som henvendte sig til ergoterapeuter, fysioterapeuter, familiepsykologer, specialpædagoger og socialpsykiatriske medarbejdere. Derudover søgte jeg job som bostøtte og i SFO'er, med håb om at få foden indenfor diverse institutioner og derigennem skabe mig et fagligt netværk, i den lange vandring mod musikterapeutisk praksis. I ansøgningerne var udfordringen altid at jeg ikke blot skulle præsentere *mig selv*, men også mit *fag*, på blot en side. Jeg valgte ofte at vedlægge en side med en kort beskrivelse af hvad musikterapi er og hvordan uddannelsen er skruet sammen.

Der gik blot fire måneder og godt 30 ansøgninger før Katrinehaven, en ung institution med både bosted og aktivitetscenter, inviterede mig til en jobsamtale. Stillingen var som medarbejder i aktivitetscentret, for voksne med autisme og autismelignende behov. I min ansøgning havde jeg i titlen skrevet "terapeutuddannet", og fokuserede på mine styrker indenfor nonverbal kommunikation

og en ressourceorienteret tilgang. Dernæst beskrev jeg min musikterapeutiske kunnen, med vægt på uddannelsens megen supervision og den robusthed, det skaber. Mange institutioner er meget interesserede i tværfaglighed på arbejdspladsen, så jeg beskrev mine evner og interesse for tværfagligt arbejde, og min erfaring indenfor formidling af mit fag, som uddannelsen har givet mig.

Katrinehaven søgte en aktivitetsmedarbejder, og jeg ville aldrig få foden indenfor, hvis jeg udelukkende satsede på musikterapien. Jeg måtte vise, at jeg også kunne bidrage med andet. Til jobsamtalen lagde jeg derfor vægt på, at jeg som musikterapeut bruger musiske redskaber til udviklende processer, og at jeg også ville kunne overføre min kunnen til aktivitetscentrets øvrige aktiviteter – f.eks. udeliv og forskellige former for sansestimulering – når det var nødvendigt. Men jeg lagde heller ikke skjul på, at jeg havde et ønske om at udvikle musikterapeutiske projekter i centret. Den faste stilling gik til en anden, men jeg blev tilbudt et ergoterapeut-vikariat i 9 måneder med 32 timer om ugen. Min hovedopgave ville være at starte særlig tilrettelagt undervisning op for enkelte beboere i Katrinehaven, og dernæst også at opstarte musikterapeutiske grupper eller individuelle forløb, når det lod sig gøre. Lederen kunne ikke tilbyde at ansætte mig som musikterapeut fra starten, så jeg blev ansat som pædagogmedhjælper med mange tillæg.

De næste 9 måneder forsøgte jeg at udføre mine opgaver så godt som muligt, mens jeg gjorde hvad jeg kunne for at starte nye musikterapeutiske projekter op og gøre mig uundværlig. Det var ressource-krævende at skulle "sikre" mig og hele tiden argumentere for mit fags berettigelse igennem det arbejde jeg udførte. Særligt som nyuddannet, hvor

jeg også befandt mig i en proces omkring min faglige identitet. Jeg måtte minde mig selv om, at selvom jeg var ansvarlig for at skabe mig en fremtidig stilling, så måtte der stadig være plads til at begå fejl og lære det første år som musikerapeut. Siden er filosofien ændret til, at der altid skal være plads til at begå fejl og lære – ikke blot det første år. Og genansat blev jeg, denne gang med en treårig kontrakt som musikerapeut.

Da jeg blev ansat som musikerapeut bad jeg min leder om mulighed for monofaglig sparring, og begyndte herefter i en supervisions- og erfaringsgruppe for musikerapeuter indenfor handicapområdet i Midtjylland. Det har uden tvivl været mit bedste træk hvad angår udviklingen af min faglige identitet. At mødes med erfarne musikerapeuter, som er gavmilde med inspiration og råd, samt at møde forståelse og anerkendelse af det musikerapeutiske arbejde har været utroligt styrkende for min terapeut-identitet. Der er en særlig styrke i monofaglig sparring, og især i en så faglig stærk og personlig engageret gruppe, som den jeg var heldig at blive del af.

I starten af 2016 var jeg halvvejs igennem mine tre år, og mange fine projekter var sprunget frem. Jeg faciliterede to musikerapeutiske grupper, og havde flere spændende individuelle musikterapi-forløb. Jeg havde haft lejlighed til at holde en fremlæggelse om musikterapi på en faglig messe for ansatte og ledere indenfor Viborgs handicapområde. Og jeg brugte mit netværk, således at et psykiatrisk dagbehandlingscenter (Center for Mestring, mit tidligere praktiksted) betalte Katrinehaven en dag om ugen, så jeg kunne varetage to musikerapeutiske grupper der. Alt dette var jeg rigtig taknemmelig for.

Men udfordringerne har jeg også oplevet som store. Det er en udfordring både at få udviklet en faglig identitet og på samme tid at skulle gøre rede for selvsamme identitet overfor kollegaer, ledere, pårørende og klienter. Når det oveni købet foregår på en kommunal institution, som ligger under for besparelser og et presset budget, oplever jeg et stadigt pres for at sikre musikterapiens fremtid på min arbejdsplads.

Flydende grænser i min rolle i aktivitetscentret har bestemt også været en udfordring. Jeg var ansat i en stilling som musikerapeut, men som en del af aktivitetsteamet, og med ansvar for undervisning. Derfor var jeg nogle gange musikerapeut, nogle gange aktivitetsmedarbejder, nogle gange underviser. Jeg kunne gå fra en musikterapi-session til frokost-tid med samme klient. Eller fra en gåtur med en klient, og direkte til en musikterapi-session. Musikterapiens kvalitet blev påvirket af kort tid til omstilling. Omvendt har jeg også formået at anvende de flydende grænser til at skabe et slags "musikterapi-miljø" i aktivitetscentret, hvor jeg synger march-sange på gåturen, når den gangbe-sværede skal motiveres, eller synger "I østen stiger solen op" for den ældre kvinde med begyndende demens, når jeg vil skabe kontakt. Med andre ord: jeg har måttet anvende mine vilkår til at studere musikterapiens muligheder i de anderledes rum jeg fik stillet til rådighed. Jeg fandt også ud af, at jeg havde nogle specifikke forventninger til det "rigtige" terapeutiske rum, og den "rigtige" terapeut-relation. Det skabte meget tvivl omkring min faglige identitet, når nu mine arbejdsrammer var anderledes end forventet. Endelig har jeg også måtte finde ud af, i *hvor høj grad* jeg kan gå på kompromis i mit musikerapeutiske arbejde. Hvor går grænsen når det gælder hvilke rum jeg kan bruge til musikterapi?

Hvor lidt tid er for lidt tid til forberedelse? Til overlevering? Til formidling? Til videoteknisk bøv! Hvor mange funktioner er for mange for en musikterapeut? Virkeligheden er fuld af kompromiser, men det kostede mig en kortvarig sygeperiode med stress i december 2015, før jeg forstod, hvilke grænser jeg havde behov for, for at jeg og musikterapien kunne trives på mit arbejde.

I januar hørte jeg at der var behov for flere ansatte på 'Center for Mestring', og jeg gjorde straks min leder dér opmærksom på, at jeg var interesseret. Jeg blev tilbudt 21 timer/uge i et år, og valgte at opsiges min stilling på Katrinehaven. Men ikke før jeg havde snakket med min leder om vigtigheden af at fortsætte de musikterapeutiske grupper og individuelle forløb, som jeg havde startet op. Min leder var heldigvis enig, og det blev til en ansættelse på 7 timer om ugen, udelukkende fokuseret på musikterapien. Idet begge institutioner ligger under Viborg kommune, er jeg ansat af kommunen på 28 timer, og begge institutioner betaler hver deres del. Det vil sige, at jeg nu arbejder på to drønspændende institutioner, udelukkende med terapeutiske opgaver, og på mit drømmetimet! Som jeg sagde i starten: musikterapi viser sit værd, når den får plads. Det kan tage tid og ihærdighed, men jeg var så velsignet, at det skete for mig.

Mit første udkast af denne artikel, som jeg skrev, mens jeg stadig kæmpede med at finde mig selv i "musikterapeut/pædagog/underviser"-multirollen, havde fået en lidt negativ undertone. Men alle tidligere faglige udfordringer sættes i et helt andet lys, når jeg nu står ved målet. Ikke blot målet for de kedelige lavpraktiske kriterier, jeg satte op, da jeg startede min jobsøgning, men også målet for mine drømme om at blive praktiserende musikterapeut og endda lidt pionér for mit

fag. Min ihærdighed og mine kompetencer samt musikterapiens væsen har gjort det muligt at tilbyde musikterapi på to nye institutioner i Viborg. Havde jeg vidst, at rejsen tog mig hertil, ville jeg have været knap så frustreret over stoppestederne undervejs!

Jeg har til tider været i tvivl om, hvorvidt min faglighed og karriere var på rette vej og om det gik hurtigt nok. Men jeg behøver blot se mig tilbage for at erkende, at alle de små skridt, overvejelser, spørgsmål, samtaler, og erfaringer jeg har gjort mig de første år som nyuddannet, tilsammen har skubbet mig frem på min rejse. Det må jeg huske, næste gang jeg bliver i tvivl...